

Särtryck ur

CJP NYHETS BREV

Nr 50:8 December 2010

FAMILJETERAPI vetenskap, konst eller hantverk?

av Jan-Christer Wahlbeck

Familjeterapi, liksom psykoterapi mer allmänt, definieras ibland som vetenskap, ibland som konst och ibland som hantverk. Vetenskapsmännen, kreativa professionella och erfarna praktiker positionerar sig ibland emot varandra. Nyckelpersoner inom psykoterapipolitiken kan hemfalla åt ensidighet och lägga vikt vid endast ett av dessa alternativ. Självt skulle jag vilja se att alla dessa aspekter förenades när man fattar beslut som gäller organiserandet av utbildning och struktureringen av utbildningarnas innehåll. Jag vill alltså argumentera för att familjeterapi är lika mycket vetenskap och konst som ett hantverk.

Jan-Christer Wahlbeck, psykolog och psykoterapeut och mångårig ordförande i Finlands Familjeterapiförening. Artikeln har tidigare publicerats i Perheterapia 4/2010.

Familjeterapi är vetenskap

1. *Ifrågasättandet av klicheer om livet och samliv.*

Vardagstänkandets "självklarheter" dryftas gemensamt ur många olika aspekter som om det gällde att göra filosofiska, psykologiska, socialpsykologiska och sociologiska begreppsanalyser.

2. *Det kritiska betraktandet av den egna verksamheten och förhållningssättet.*

Familjeterapeutens etiska plikt är att kontinuerligt i förväg men framför allt i efterhand försöka gestalta hur han/hon själv påverkar sina klienter och deras liv.

3. *Strävan efter att förstå företeelser på ett utförligt och mångsidigt sätt.*

En strävan att se sakförhållandena i ett vidare sammanhang och ur flera aspekter och inte tro på en enda absolut "sanning" utan vara beredd att pröva olika hypoteser.

4. *Resultat av familjeterapi har undersökts och undersöks även empiriskt.*

CJP NYHETS BREV

ISSN 1652-2125

Utges av CJP Centrum för Jungiansk Psykologi AB två ggr/år (juni och december). Ansv. utgivare: Gunlög Raihle.

Internationellt finns bevis nog för att påvisa att familjeterapi har effekt inom mångahanda referensramar och ifråga om många slags problem.

Familjeterapi är konst

5. *Att använda fantasin är centralt.*

Familjeterapeuten, liksom psykoterapeuten, försöker med fantasins hjälp förstå sina klienters gärningar och erfarenheter på ett humant sätt samt vidga perspektivet.

Filius Rex, ur Rosarium philosophorum (1550).

6. *Tingens kärna kan beskrivas endast indirekt m a o genom symboler och metaforer.*

I samtalen ringar man gång efter annan in det individuella eller det med andra delade själslandskapet utan att någonsin kunna beskriva det fullständigt.

7. *Helhetsupplevelser uppfattas även av andra.*

Psykiska möten och tillfällen då man delar med sig av sina erfarenheter (antingen i samtal eller genom att använda kreativa metoder, t.ex. bildterapeutiska) berör djupt och på många olika nivåer. Världen ser inte likadan ut efter en sådan upplevelse.

8. *Av familjeterapeuten krävs alltid improvisationsförmåga.*

Med varje klient måste man vara redo att bege sig ut på "nya vatten", att med nya medel och nya idéer återfinna världen och människolivet.

Familjeterapi är hantverk

9. *Man växer inte till familjeterapeut om man inte arbetar tillräckligt med familjeterapi.*

Det tar tid innan familjeterapeuten når den punkt i sitt arbete att han/hon är beredd att lära tillsammans med klienterna och avstå från ett ensidigt undervisande och styrning.

10. *Man måste stå ut med den frustration och den osäkerhet som hör till arbetet.*

Med tillräcklig klinisk erfarenhet tillägnar sig familjeterapeuten en tillitsfull grundattityd samtidigt som han/hon är medveten om växelverkande processers ofullständighet och oförutsägbarhet.

11. *Medvetet och omedvetet måste man tillägna sig ett förhållningssätt och ett uppförande som passar en själv och klienterna.*

Inför varje familjeterapiprocess och varje session måste familjeterapeuten förhålla sig specifikt till de klienter det gäller eftersom arbetet inte kan och inte får slutgiltigt manualiseras eller automatiseras.

12. *Ju mångsidigare praktisk erfarenhet av olikartade processer desto bättre.*

Familjeterapi kan variera mycket både vad gäller grundstrukturer och de utmaningar som ställs och därför vore det önskvärt att en omfattande erfarenhetsbaserad kunskap fanns att tillgå.

Jag bifogar traditionsenligt sedan många år tillbaka en dikt ur min dubbeldiktsamling "Näkyjä arkielämässä ja arjen taikaa" (2007), som ansluter till ämnet.

*På Nationalmuseet pågår en officiell tillställning,
ministeriernas arbetsgrupp ska höra utomstående,
det sägs inte direkt vad som ska beslutas,
man får gissa sig till vad det lönar sig att tala om,*

*ännu lismas det som vid kungens hov,
ännu lever man i skräck som under tsarens tid,
ännu intrigeras det som i presidentens inre krets,*

*några drar slutsatserna på förhand,
bara de godtrogna försöker påverka,*

*skenbart är man demokratiskt öppen,
inte ens alla arbetsgruppens medlemmar fattar,*

*ännu lismas det som vid kungens hov,
ännu lever man i skräck som under tsarens tid,
ännu intrigeras det som i presidentens inre krets,*

*i den mäktiga salen är sekreterarna flitiga,
varje inlägg diarieförs,
som om något därmed kunde avgöras,
vid lättlunchen träffar man ändå på bekanta,*

*ännu lismas det som vid kungens hov,
ännu lever man i skräck som under tsarens tid,
ännu intrigeras det som i presidentens inre krets.*

Jag har varit ledamot i familjeterapiföreningens styrelse sedan 2000 och dess ordförande sedan 2003 och jag har nu bestämt mig för att ge plats åt nya vindar.

*Jan-Christer Wahlbeck
Översättning Hillevi Furtenback*

Vi välkomnar fler bidrag från våra läsare.

Skicka din text till artikel@cjp.se

Vi kan naturligtvis inte garantera att den kommer

att publiceras i CJP Nyhetsbrev

och vi måste också förbehålla oss rätten att redigera eller förkorta den insända texten.

Texten kan publiceras under pseudonym om man så önskar, men anonyma bidrag införes ej.

Centrum för Jungiansk Psykologi AB

Edvin Adolphsons väg 4 SE-16940 Solna Tel 08-830 700